

75.03(477):7.036.4
 ID ORCID 0000-0003-1599-4194
 DOI 10.33625/1993-6400-2019-3-34-42

ХРОНОТОПІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ КОСТЯНТИНА ЛИТВИНА В КОНТЕКСТІ ПОСТІМПРЕСІОНІСТИЧНИХ РЕНОВАЦІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ЖИВОПИСІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ

Павлунь В. Р. Хронотопічні особливості творів Костянтина Литвина в контексті постімпресіоністичних реновацій в українському живописі другої половини XX століття. Проаналізовано доробок рівненського художника Костянтина Литвина (1938–1998) в контексті постімпресіоністичних реновацій в українському живописі другої половини XX ст. Виявлено особливості авторського осмислення концептуальних та формотворчих принципів постімпресіонізму та їх відображення в хронотопічній структурі творів митця. Підкреслено, що постімпресіоністичними маркерами робіт живописця є метафоричні зіставлення минулого — майбутнього, швидкоплинного — вічного, далекого — близького, домінування художнього враження над натурним мотивом, зосередженість на відтворенні незмінного й сутнісного, конструктивність, акцентування на образотворчому значенні площин, смислонаповненість хронотопу, актуалізація символічного потенціалу новації майстра, насамперед інтеграцію в станковий живопис виражальних засобів фотографії і кінематографа та формування концепції «кінетичного», «кінематографічного» сферичного простору за допомогою відцентрових динамічних мазків. Підкреслено, що особливістю полотна художника є комунікативна «розімкнутість» композиції та моделювання позиції глядача.

Ключові слова: хронотоп, постімпресіоністичні реновації, синтетизм, символіка кольору, «кінетична» композиційна структура.

Павлунь В. Р. Хронотопические особенности произведений Константина Литвина в контексте постимпрессионистических реноваций в украинской живописи второй половины XX века. Проанализировано творчество ровенского худож-

ника Константина Литвина (1938–1998) в контексте постимпрессионистических реноваций в украинской живописи второй половины XX в. Выявлены особенности авторского осмысления концептуальных и формотворческих принципов постимпрессионизма в их влиянии на хронотопическую структуру произведений. Подчеркнуто, что постимпрессионистическими маркерами работ художника являются метафорические сопоставления прошлого — будущего, преходящего — вечного, далекого — близкого, доминирование художественного впечатления над натурным мотивом, сосредоточенность на воспроизведении неизменного и сущностного, конструктивность, акцентирование на образном значении плоскости, смыслодержательность хронотопа, актуализация символического потенциала цветов. Охарактеризованы образно-пластические новации мастера, в частности интеграция в станковую живопись изобразительных средств фотографии и кинематографа с последующим формированием концепции «кинетического», «кинематографического» пространства, образованного центробежными динамическими мазками. Подчеркнуто, что особенностью произведений художника является коммуникационная «открытость» композиции и моделирование позиции зрителя.

Ключевые слова: хронотоп, постимпрессионистические реновации, синтетизм, символика цвета, «кинетическая» композиционная структура.

Pavlun V. Chronotopical features of K. Lytvyn's works in the context of postimpressionistic renovations in Ukrainian painting of the second half of the 20th century. The author analyzes Rivne artist K. Lytvyn's (1938–1998) contribution in the context of postimpressionistic renovations in Ukrainian painting of the second half of the 20th century. This paper reveals features of author's interpretation towards the conceptual and form-created postimpressionistic principals and its reflection in chronotopical structure of works. The author highlights that postimpressionistic markers of artist's works are metaphorical comparisons of the past and the future, ephemeral and eternal, far and near, expression dominance over life motive, concentration on the presenting of unchangeable and essential, constructiveness, emphasis on the art plane meaning, importance of color symbol potential capacity. The author gives a rationale for the interpretation that in the early period of creative work artist's reference to postimpressionistic image creation work is caused by the expansion of official art limits and reception of "strict style" stylistics that were the characteristics for Ukrainian painting in the 1960s.

It is stressed that inspired by Post-Impressionism chronotopical structure occupies the prominent position in the system of artist's language. This structure deals with change of time and space registers, unity of the past, present and future, routine and world circle, endlessly big and endlessly small, natural and human, picture world and spectator world.

The chronotope features of K. Lytvyn's thematic canvases are analyzed and the symbolism of its vertical and horizontal coordinates is stressed. The author points out, that symbols and archetypes of traditional culture and compositional schemes are used in the list of works.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

[6, . 450–456, 465–466, 470–473, 480, 490–493; 15]

1971 ., [2].
1970–1980- .
(1974, 1978, 1981, 1983, 1984, 1987, 1996)

», « », [19].
(1982, 1983, 1985, 1986) [5], (1988), (1993, 2002).

« » (1979) [10, . 12].
[11, . 122–123, 127, 154, 160].

(« », 1999), [18, . 33].

(1999) [9].

« » (. , 12.12.2012–03.02.2013).

[4, . 375]

[3, . 20]. « - », « - »

[7; 8, . 8].

1960–1990-

, метою статті

Зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Виклад основного матеріалу дослідження.

« »

« » (1960- — 1970-).

[1],

, « » « ».

(1969),

»

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

« » (1970) — « — » (1984),

(. 2).

« » — [14, . 273–275] — « » (.),

(« », 1980; « », 1987).

[14, . 265–266], « » (1974)

(. 3)

[17, . 581–582] « » « »

« » — « ».

« » (1979),

« »

« » (1975) (. 4), « » (« »),

(1978) (. 6),

« » (1970) (. 1)

«

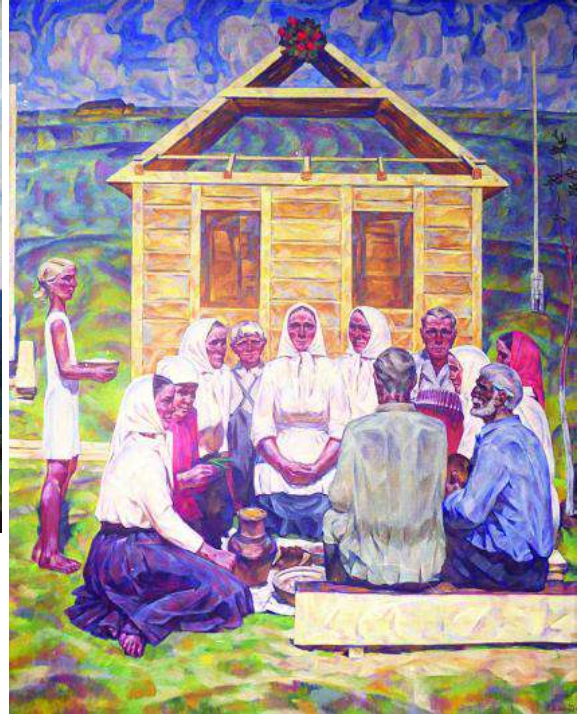
»

—

», 1996; « » 1997; « -
 », 1998).
 (1971), - -
 - , « » (1982) (. 7),
 , -
 , -
 (« . »),
 1977; « », 1978; « », 1981; « », -
 1983; « », 1996). -
 - , -
 (« -
 », 1970; « », 1978; «
 », 1981; « », 1983; « », 1996). 1980-1990-
 1970- . , ,
 . « - , , -
 » , ,
 « ».
 « »
 (« », 1988; «
 », 1989). , «
 » (1996) — ,
 ,
 (« », 1970; « », 1996).
 1970- - , —
 , « »
 . « -
 » , « -
 » [16, . 304; 17, . 11].
 -
 « » (1996),
 -
 ,
 (1975) (. 5), - ,
 .
 « -
 » , « -
 » ,
 » , 1980- . ,
 -
 (« », 1978; « -
 », 1979; « », 1981; «
 », 1982; « », 1983; « », 1984;
 « », 1985; « », 1995;
 « », 1997). 1980-
 1990- (« -
 », 1987; « », 1988; « », 1989).
 (« . », 1982). , « » (1987) (. 8)
 -
 , — , -
 -
 (« . -
 », 1983; « », 1985; « », -
 1989; « », 1993; « », 1995;

Іл. 1. К. Литвин. Девін. 1970. Полотно, олія. 100 × 75.
Зберігається в родині художника. Фото О. Литвина

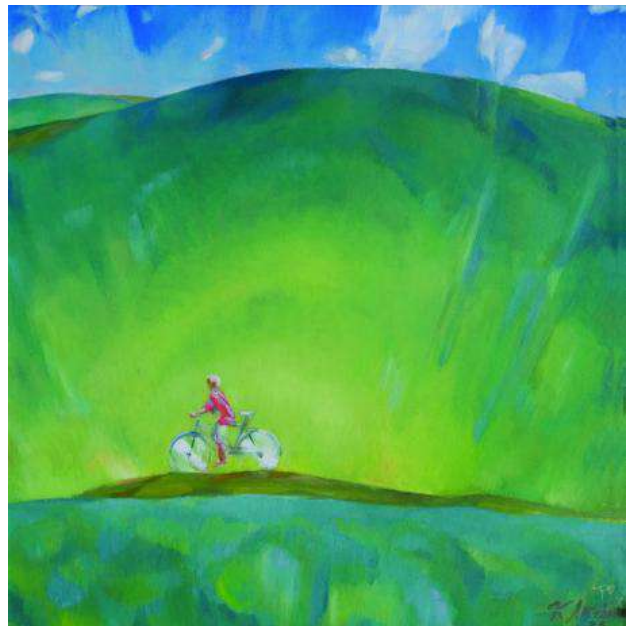
Іл. 2. К. Литвин. Квітка. 1970. Полотно, олія. 200 × 160. Викуплена
Міністерством культури УРСР в 1972 р. Фото О. Литвина

Іл. 3. К. Литвин. Ланкова. 1974.
120 × 51. Приватна власність.
Фото О. Литвина

Іл. 4. К. Литвин.
Ланка. 1975.
201 × 105. Приватна
власність. Фото
О. Литвина

Іл. 5. К. Литвин.
Поле. 1975. 57 × 57.
Зберігається в родині
художника. Фото
О. Литвина

Іл. 6. К. Литвин. Весна. Посівна. 1978. 128 × 159.
Зберігається в родині художника. Фото О. Литвина

Іл. 7. К. Литвин. Степ. 1982. 50 × 60.
Зберігається в родині художника. Фото О. Литвина

Іл. 8. К. Литвин. Рибалки. 1987. 130 × 175.
Зберігається в родині художника. Фото О. Литвина

Іл. 9. К. Литвин. Льон цвіте. 1990. 50 × 50.
Зберігається в родині художника. Фото О. Литвина

Іл. 10. К. Литвин.
Берестецьке поле. 1996. 63 × 85.
Зберігається в родині художника.
Фото О. Литвина

Висновки.

« » (1884–1886) . ,
 , ,
 « » [20, . 191].
 « »
 « » (1990) (. 9)
 « » (1998).
 « » (1985)
 (« »,
 1971; « », 1985; « »,
 1996 (. 10))
 « » «
 » (1990)
 , *весь світ української культури,*

1960- . 1970- .

Перспективи дослідження

Література:

1. [] / , 2006. — 384 .— (). — ISBN 5-87533-107-0.
2. [] / 1971. — 234(7507). //
3. [] / // . — 2013. — 1(40). — . 20.
4. (1990–1998) (1938–1998) () [] // . . 2012. — . 372–383.

5. []/ . // —1986. —16 (56(11124)).
6. []: 5- . / ; — 2007. — .5. —1048 .
7. []/ . // . — .1-2. — .
8. 3D []/ . // . —2013. — 8(47). — .8-9.
9. []/ . // . —1999. — 3. — .48-51.
10. []/ . // . —1979. — 6(212). — .12.
11. []/ . . —1989. — 175 . — ISBN 5-11-000829-9.
12. 60-80- . : - []/ . . // - : . / [. . : . , . .] — . : , 2014. — 2. — .199-204.
13. XX . []/ : . : . (, 19-21 2011 .) — : , 2011. — .27-28.
14. []: . / . . — : , 2011. — 428 .
15. . : () []/ . // 1(25). — .67-78.
16. []: 5- . / [. . . .] — . : , 2004. — .3. — 704 . — ISBN 5-7133-1207-0.
17. : []: 5- . / [. . . .] — . : , 2009. — .4. — 656 . — ISBN 5-7133-0703-4. — ISBN 978-5-7133-1312-8.
18. []/ . // . —1999. — 3/4. — .33.
19. []/ . // . —1987. —9 .
20. Fry R. Transformations: critical and speculative essays on art [] / Roger Eliot Fry. — London : Chatto & Windus, 1926. — 230 .
3. Vytkalov, S. (2013). Vidomyi ta nevidomyi Kostiantyn Lytvyn [Known and unknown Kostiantyn Lytvyn]. *Mystetski hrani*, 1(40), 20. (In Ukrainian)
4. Vytkalov, S. V. (2012). Holova Rivnenskoj oblasnoj spilky khudozhnykiv (1990–1998) Natsionalnoj spilky khudozhnykiv Ukrainy Kostiantyn Markovych Lytvyn (1938–1998) (zhyvopysets) [The head of Rivne region artists' union (1990–1998) of Ukrainian national artists' union Kostiantyn Markovych Lytvyn (1938–1998) (painter)]. In S. V. Vytkalov. *Rivnenshchyna: kulturno-mystetskyi potentsial v paradyhmakh suchasnosti*, (pp. 372–383). Rivne : PP DM. (In Ukrainian)
5. Demianchuk, H. (1986, March 16). Barvy — z zhyttia [The colours from the life]. *Chervonyi prapor*, 56(11124). (In Ukrainian)
6. Skrypyuk, H. & Kara-Vasylieva, T. (Eds.). (2007). *Istoriia ukrainskoho mystetstva* [The history of Ukrainian art]. (In 5 vols, vol. 5). Kyiv. (In Russian)
7. Kostiuk, L. (N. d.). Vystavka Kostiantyna Lytvyna yak storinka z istorii Rivnoho [Kostiantyn Lytvyn's exhibition as a page in Rivne history], manuscript. *Pryvatnyi arkhiv O. Lytvyna*. (In Ukrainian)
8. Kostiuk, L. (2013). Zhyvopys Kostiantyna Lytvyna u formati 3D [Kostiantyn Lytvyn's painting in 3d format]. *Mystetski hrani*, 8(47), 8–9. (In Ukrainian)
9. Lytvyn, O. (1999). Svit, shcho zalyshyvsia nam [The world left for us]. *Pohoryna*, 3, 48–51. (In Ukrainian)
10. Mysko, E. (1979). Obrii onovlenoho kraiu [Horizons of renewed country]. *Obrazotvorche mystetstvo*, 6(212), 12. (In Ukrainian)
11. Ostrovskiy, H. S. & Popov, A. Y. (1989). *Korni i krona* [The roots and the top]. Lviv : Vyscha shkola. (In Russian)
12. Pavelchuk, I. A. (2014). Postimpresionistychnyi koloryzm v Ukraini 60–80-kh rr. XX st.: metody uzahalnennia empirychnoho dosvidu [Post-impresionism colorism in 1960–1980-s in Ukraine: empirical experience generalization methods]. *Bulletin of National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts*, 2, 199–204. (In Ukrainian)
13. Pavelchuk, I. A. (2011). Renovatsii postimpresionizmu v ukrainskomu mystetstvi druhoi polovyny XX st. [Postmodernism renovations in Ukrainian art of the second part of the 20th century]. In Muzei ta halerei v miskii kulturi: istoriia ta suchasnist : proceedings of *International Scientific Conference* (Odesa, 2011, April 27–28). Odesa : Odeskyi Natsionalnyi politekhnichnyi universytet. (In Ukrainian)
14. Siletskyi, R. (2011). *Tradysiiina budivelna obriadovist ukrainsiv* [Traditions of Ukrainian architectural ritualism]. Lviv : LNU imeni Ivana Franka. (In Ukrainian)
15. Skliarenko, H. (2009). Ukrainske mystetstvo druhoi polovyny XX st. : rehionalni problemy i zahalnonatsionalnyi kontekst [Ukrainian Art in the Second Half of the 20th Century: Local Issues and General Context (Part 1)]. *Studii mystetstvoznavchi*, 1(25), 67–78. (In Ukrainian)
16. Tolstoi, N. Y. (Ed.). (2004). *Slavyanskije drevnosti* [Slavonian antiquities]. (In 5 vols, vol 3). Moscow : Mezhdunarodnye otnosheniya. (In Russian)
17. Ahapkyna, T. A., Vynohradova, L. N., Petrukhin, V. Ya. & Tolstaya, S. M. (Eds.). (2009). *Slavyanskije drevnosti* [Slavonian antiquities]. (In 5 vols, vol 4). Moscow : Mezhdunarodnye otnosheniya. (In Russian)
18. Stoliarchuk, B. (1999). Zona bolii Kostiantyna Lytvyna [Kostiantyn Lytvyn's pain zone]. *Obrazotvorche mystetstvo*, 3/4, 33. (In Ukrainian)
19. Shmorhun, Ye. (1987, August 9). Spivzvuchno chasovi [In tune with time]. *Chervonyi prapor*. (In Ukrainian)
20. Fry, R. (1926). *Transformations: critical and speculative essays on art*. London : Chatto & Windus.

References: